

GYMNASIUM

март 2026.

лист Гимназије „Светозар Марковић” из Суботице

ISSN 3104-3062

list Gimnazije „Svetozar Marković” iz Subotice

a szabadkai Svetozar Marković Gimnázium lapja

Драги гимназијалци!

Ево пролећа, ево нас.

Желимо вам да уживате у нашим текстовима, да радосно проведете пролећни распуст и вратите се у школу оснажени за нове подухвате.

У ери смо захукталих такмичења и припрема за матуру, очекујте нас поново у јуну са прегледом најважнијих дешавања у току ове школске године.

Редакција

Buđenje iz zimskog sna

Dragi naši,

stigao je ožujak – onaj prevrtljivi mjesec koji nas jedne minute mami suncem, a već sljedeće *časti* hladnim vjetrom. Dok se priroda polako budi, u našim gimnazijskim hodnicima atmosfera je sve, samo ne mirna, a s prvim vjesnicima proljeća, donosimo vam i novo izdanje našeg školskog lista. Naime, ožujak nije samo mjesec u kojem kalendarski započinje proljeće; to je vrijeme kada se u nama budi nova energija. Dok maturanti polako, ali sigurno, ulaze u *panika-mod* zbog mature, mi ostali pokušavamo pronaći ravnotežu između školskih klupa, aktivnosti i onih kava na suncu koje smo toliko čekali. Koliko nam to uspješno ide od ruke, pročitajte na stranicama koje slijede.

Redakcija

Kedves Olvasóink!

Március a tavasz kezdete; egyben az emlékezés hónapja is, hiszen március 15-e a magyar történelem egyik legfontosabb nemzeti ünnepe, amely az 1848–49-es forradalom és szabadságharc emlékét őrzi.

Lapunk legújabb számában ismét érdekes témákkal készültünk. Többek között beszámolunk az iskola eseményeiről és diákjaink programjairól, valamint a magyar kultúra napja alkalmából megrendezett ünnepi műsorról. E rendezvény kapcsán egykori diákjainkat is megszólaltattuk.

A közelgő húsvét alkalmából minden kedves olvasónknak kellemes ünnepeket kívánunk!

Burai Blanka 3.3

САДРЖАЈ

КРОЗ ВРЕМЕ	4
<i>A magyar kultúra napjára emlékeztünk.....</i>	5
<i>Светосавска академија.....</i>	13
<i>Ћувари zanata: radionica s Dejanom Kovačem.....</i>	15
<i>Mreža čitanja.....</i>	16
<i>Program coolture u Zavodu.....</i>	17
<i>Орćинска smotra recitatora Pjesniče naroda mog.....</i>	18
<i>Осмомартовски концерт.....</i>	18
<i>Активности Ученичког парламента.....</i>	19
<i>Betekintés a Diákparlament munkájába.....</i>	20
ИНТЕРЈУИ.....	22
<i>Наши бивши матуранти - где су сада?.....</i>	23
НАУЧНОПОПУЛАРНИ ТЕКСТОВИ.....	25
<i>Најважније у комуникацији је чути оно што није изговорено (прилог некадашњег гимназијалца).....</i>	26
<i>Достигнућа младих у Србији.....</i>	28
<i>Екран или разговор?.....</i>	29
<i>Притисак оцена и очекивања родитеља.....</i>	32
<i>Типови ученика пред контролни задатак.....</i>	33
ENGLISH CORNER.....	37
<i>Name.....</i>	38
<i>The star.....</i>	38
<i>Dust.....</i>	39
<i>V.....</i>	40
<i>Paper.....</i>	41
<i>The freedom of having purpose.....</i>	43
<i>When life shifts.....</i>	44
БИОКУТАК.....	46
<i>Микропластика - невидљиви проблем.....</i>	47
КЊИЖЕВНИ КУТАК.....	49
<i>ДОК ГОД ИМА МРАКА, ИМА И СВАНУЋА.....</i>	50
<i>Свети Сава – вечита прича, никада до краја испричана.....</i>	51
ИМПРЕСУМ.....	56

КРОЗ ВРЕМЕ

A magyar kultúra napjára emlékeztünk

Idén első alkalommal, de hagyományteremtő szándékkal, méltó módon ünnepeltük meg a magyar kultúra napját. Az iskola egykori diákjai: **Balla Georgina, Bacity Gréta, Dedovity Tomity Dina, László Roland, Muhi Melinda, Reéb Zsófia és Torok Orsolya** mint vendégelőadók léptek színpadra, akik a jelenlegi tanulókkal közösen emlékeztek meg erről a napról az alma mater falai között. A műsor színvonalát a **Táalentum Táncegyüttes** és az **Adagio Táncstúdió** tagjai is emelték, akik szintén a gimnázium tanulói.

A magyar kultúra napját 1989 óta ünnepli a magyarság minden év január 22-én, annak emlékére, hogy a kézirat tanúsága szerint Kölcsey Ferenc 1823-ban ezen a napon tisztázta és jelölte meg dátummal a Himnusz kéziratát. A városban zajló egyéb rendezvényekre való tekintettel mi január 21-ére tettük át műsorunkat.

Az évfordulóval kapcsolatos megemlékezések alkalmat adnak arra, hogy nagyobb figyelmet szenteljünk évezredek hagyományainknak, gyökereinknek, nemzeti tudatunk erősítésének, valamint hogy felmutassuk és továbbadjuk a múltunkat idéző szellemi értékeinket.

A magyar kultúra napja alkalmából jelenlegi és egykori diákokat kérdeztünk arról, milyen produkcióval készültek az ünnepi műsorra, mit jelent számukra a magyar kultúra, valamint milyen emlékek kötik őket a gimnáziumhoz. Beszélgetéseink során felidéztek diákéveik meghatározó pillanatait, meséltek az itt született barátságokról, és arról is, hogyan hatott rájuk az iskola a későbbi életútjuk során.

Reéb Zsófia:

Muhi Melinda, Reéb Zsófia és Torok Orsolya

2008 és 2012 között jártam a gimnáziumba, természettudományi tagozatra. Mindig bizonytalan voltam abban, hogy a természettudományi vagy a társadalmi irányt válasszam-e. Általános iskolában inkább a humán tantárgyakhoz volt affinitásom, de nem szerettem volna, hogy a természettudományos képességeim ne fejlődjenek tovább. Mivel a természetis irány nehezebbnek tűnt számomra, végül azt választottam.

A gimnázium után Budapesten biológia alapszakon tanultam tovább, majd neurobiológia mesterképzésen folytattam. Időközben Erasmus-ösztöndíjjal Németországban töltöttem közel háromnegyed évet. Nem voltam biztos abban, merre szeretnék szakosodni, de végül visszatértem Budapestre a neurobiológia szakra, és ekkor vált egyértelművé számomra, hogy kutatóként szeretnék dolgozni. Ehhez doktori képzésre mentem tovább.

Nemcsak az egyetem keretein belül dolgozom, hanem a Kísérleti Orvostudományi Kutatóintézetben kezdtem el kutatómunkát végezni, és ott folytattam a doktori tanulmányaimat is. Az intézet főként agykutatással foglalkozik, rágszálómodellek segítségével vizsgáljuk az idegrendszer működését, amely rendkívül összetett rendszer.

Az én kutatási témám a félelmi tanuláshoz kapcsolódik. Azt vizsgáljuk, mi történik sejtszinten, amikor egy félelmi emlékenyom kialakul az idegrendszerben, és milyen változások mennek végbe ilyenkor. Ennek azért van jelentősége, mert ha megértjük az egészséges működést, akkor könnyebben azonosíthatók az eltérések, például poszttraumás stressz-szindróma vagy súlyos fobiák esetén.

A mai fellépés számomra külön kihívás volt. Gimnazistaként és általános iskolásként a Népkör Szalagfűző énekcsoportjába jártam. Amikor Budapestre költöztem, már nem tudtam rendszeresen próbákra járni. Időnként még visszacsatlakoztam, de ahogy mindenki különböző irányokba indult, a népdalkör végül feloszlott. A barátságok azonban megmaradtak, és most hárman tudunk eljönni Szabadkára fellépni. A másik két tag, Muhi Melinda és Torok Orsi az elmúlt tíz évben aktívabban foglalkoztak hagyományörzéssel és énekléssel, mint én. Számomra ez azért volt kihívás, mert az utóbbi években inkább csak otthon, saját örömeimre énekeltem.

A mostani gimnazistáknak – különösen a természettudományi tagozatosoknak – azt üzenném, hogy teljesen rendben van, ha pályaválasztáskor még nem tudják pontosan, merre szeretnének továbbmenni. Én is abból indultam ki, hogy mely tantárgyakat szeretem, és mi érdekel igazán.

Ugyanakkor nagyon fontos az alapos tájékozódás: érdemes utánanézni, kérdezni, informálódni, hogy minél tudatosabb döntést tudjanak hozni. Jó, ha van reális képük arról, mit jelent majd az adott szakma a mindennapokban, amikor már dolgozni kell benne.

Dedovity Tomity Dina:

Színésznő vagyok. Jelenleg a Szabadkai Népszínház Magyar Társulatának tagja, de találkozhatnak velem a Kosztolányi Dezső Színház és az Újvidéki Színház színpadán is.

Nagyon érdekes számomra visszatérni ide, a gimnáziumba, mert én természettudományi szakon tanultam, és lehet, hogy ez is segített rávezetni, mi az, amit nem szeretnék csinálni.

Nem olyan régen fejeztem be itt a tanulmányaimat, mégis furcsa érzés visszajönni. Jó látni a régi tanárait, és már nem félek tőlük annyira, mint diákként. Még nem találkoztam mindenkiel, de egy kicsit izgulok, milyen lesz előttük mondani a szöveget.

Sziveri János *Álompolgárok* című versét fogom elmondani. Ez azért különösen fontos számomra, mert van egy zenekarom, amelynek **Álompolgárok** a neve. Kizárólag színészekből áll a csapat, és Sziveri János verseire építjük a dalainkat. Ezek adják munkánk gerincét, ezért nagyon közel áll hozzám ez a vers. Azért is választottam, mert hamarosan megjelenik az albumunk, amely valószínűleg egy hónapon belül online is elérhető lesz. De nem csak ezért, hanem mert ez az egyik fő vers, amellyel igazán foglalkozunk.

Azt tanácsolom a jelenlegi diákoknak, hogy vigyázzanak az elméjükre, a testükre, mert ezekből csak egy van. Próbálják ki magukat minél több dologban, mert minden kreatív irány és munka segíteni fog abban, hogy előrébb jussanak. És legyenek kitartóak!

László Roland:

Sárik Péter és Szabó Balázs *Miért pont ezt?* című dalát fogom ma előadni. Ábrahám Máté, az iskola zenetanára kísér majd.

A gimnáziumban társadalmi–nyelvi tagozatra jártam. Már akkor is éreztem, hogy jó szakot választottam, mert mindig a társadalomtudományok érdekeltek jobban. A történelem különösen vonzott. A latin nyelvvel is itt, a gimnáziumban találkoztam, és nagyon megszerettem.

Amikor befejeztem a gimnáziumot, nagy dilemmát okozott, hogy a történelem vagy a színészet felé menjek-e tovább. Végül a színészet mellett döntöttem, de a történelem a mai napig része az életemnek.

A színészet azért is vonzó számomra, mert ez egy olyan szakma, ahol sokféle szerepet kipróbálhat az ember. Egyszer történelmi alakot formálhatok meg, máskor pl. egy rendőrt vagy egy tőlem teljesen távol álló karaktert. Közben rengeteg készséget lehet fejleszteni: volt olyan szerep, ahol például táncolni kellett tanulnom, máshol zsonglórködni vagy énekelni. Ezért szeretem, mert nagyon sokoldalú.

Visszatekintve egyértelműen jó döntés volt a gimnázium. Nagyon sok szép emlék köt ide. Azóta, hogy leérettségiztem, körülbelül kilenc év telt el, és most jártam itt először újra. Olyan érzés volt belépni az épületbe, mintha megállt volna az idő. A díszteremben mi is sok rendezvényt és estet szerveztünk, ezért különösen sok emlék köt ide.

Számomra a magyar kultúra mindenekelőtt identitást jelent. Egy olyan összetartó erőt, amelyet nagyon fontos ápolni, mert egyre kevesebben tulajdonítanak neki jelentőséget. Éppen ezért érdemes foglalkozni vele és továbbadni.

A mostani gimnazistáknak azt tanácsolnám, hogy próbáljanak kíváncsiságból tanulni. Sokkal könnyebb a tanulás, ha van legalább egy olyan tantárgy, amely igazán érdekli őket. Ha valami felkelti az ember érdeklődését, az később az életben is sokat segít. Talán a legfontosabb az, hogy az ember értelemmel tanuljon.

Nem izgulok amiatt, hogy a régi tanáraink előtt lépek fel. Inkább örülök annak, hogy újra találkozhatom velük és más régi ismerősökkel is. Már most láttam néhány egykori osztálytársamat, akikkel nagyon rég találkoztam, és ez inkább örömet okoz, mint izgalmat.

Basity Gréta:

Jelenleg Bajmokon tanítok magyart és fizikát, emellett Szabadkán vezetem az Életjel Csáth Géza Művészetbaráti Kört. Ez egy versmondó egyesület, amelyet még Horváth Emma tanárnő – a gimnázium egykori tanára – indított el. Az egyesület több mint 60 éves múltra tekint vissza, és nagyon örülök, hogy sikerült továbbvinnünk, és hogy vannak még versmondók, valamint él a magyar kultúra Szabadkán.

A gimnáziumi éveket tartom életem egyik legszebb időszakának, még akkor is, ha akkor ezt nem gondoltam volna. Ha valaki azt mondja nekem, hogy ez lesz az egyik legjobb négy évem, biztosan nem hiszem el, mert a tanulás nagyon nehéz volt. Mégis rengeteg mindent csináltunk: filmet forgattunk, színdarabokat játszottunk. A díszterem volt a játszóterünk és a színházunk. Itt próbáltunk ki mindent.

Előadtuk például Kosztolányi műveit és Karinthy Frigyes *Az emberke tragédiája* című darabját. Úgy gondolom, hogy a gimnázium is sokat kapott attól a társaságtól, amely akkor ide járt, mi pedig még többet kaptunk: lehetőséget arra, hogy azt csináljuk, amit szeretünk.

A gimnáziumi barátságok megmaradtak az évek során. Azt gondolom, hogy a Svetozar Marković Gimnázium legnagyobb varázsa éppen ez. Az édesanyám is ide járt, és a mai napig tartja a kapcsolatot több osztálytársával. Az én legközelebbi barátaim is innen kerültek ki. Van, aki Stockholmban él, sokan Budapesten vagy Magyarország más részein, és vannak, akik itthon maradtak. Rendszeresen tartjuk a kapcsolatot, de ha akár húsz évig nem beszélünk, a huszonegyedik évben ugyanott tudjuk folytatni, mintha soha nem szakadtunk volna el egymástól. Az itt kötött barátságok természetesen, mélyek és minden hátsó szándéktól mentesek. Egymást szeretjük bennük, és ezek a kapcsolatok egy életen át kitartanak.

Nagyon szeretek tanítani. Legszívesebben irodalmat tanítanék, gyerekekkel foglalkoznék, és versmondást tanítanék éjjel-nappal, de erre sajnos jelenleg nincs lehetőség Szerbiában. A tanításnak azonban megvan a maga szépsége, és ezt itt tanultam meg, azoktól a tanároktól, akiket diákként talán nem mindig értettem vagy szerettem, de később megtanultam megbecsülni az értékeket, amelyeket kaptam tőlük.

Nincsenek kifejezetten kedvenc tanárain, de nagy szeretettel gondolok Petkovics Mártára, Viktor Györgyre, Ivanović Josipra – aki talán a legemberségesebb tanárom volt –, Krstić Mladenre, a szerbtanáromra, valamint Reéb Ottíliára, az angoltanáromra. Később néhányukkal baráti kapcsolat is kialakult.

Ha üzenhetnék a mostani gimnazistáknak – vagy akár a fiatalabb önmagamnak –, azt mondanám: végig kell járni az utat. El kell indulni rajta, és ki kell tartani a végéig, még ha nehéz is. Talán a kitartás a legnehezebb, de a legfontosabb is. És közben hűségnek kell maradni önmagunkhoz.

Góli Boglárka:

Elsős gimnazista vagyok, társadalmi–nyelvi tagozatra járok. Az ünnepségen Vörösmarty Mihály *Szózat* című versét mondom. Ezzel a művel már szerepeltem a Himnusz és Szózat

szavalóversenyen, ahol második helyezést értem el. Azért szeretek verset mondani, mert így ki tudom fejezni azokat az érzéseket, amelyeket egyébként nehéz kimondani. Amióta tudok olvasni, azóta versmondással foglalkozom. Erre a produkcióra és az iskolai fellépésre is Basity Gréta készítette fel.

Calbert Leontin:

Az 1.3 osztály tanulója vagyok, természettudományi tagozatra járok. Máté Péter *Azért vannak a jó barátok* című dalát adjuk elő négyen: Hódi Luca (3.e) énekel, Körmöci Nóra (4.3) hegedül, Nyilas Zsófi (2.3) zongorán játszik, én pedig gitározom. A felkészítő tanárunk Ábrahám Máté. Iskola mellett zenélek, korábban jártam külön zeneórákra is. Már hatéves korom óta játszom gitáron. Emellett sportolok, jégkorongozom. Most először szerepelek négyfős formációban, eddig legfeljebb két emberrel zenéltem együtt, de nem volt nehéz összehangolódni. Kicsit izgulok.

Hódi Lúcia:

A 3.e osztályba járok, társadalmi tagozatra. A kvartett tagjaként én is Máté Péter *Azért vannak a jó barátok* című dalát adom elő zongora, gitár, hegedű és ének felállásban. Emellett szólóban is fellépek: Rúzsza Magdi *Aprócska blues* című dalát éneklek zenei alagra. Ezt a dalt már előadtam a temerini Tini Fesztiválon is, így biztosabban mozgok benne.

Sokat próbáltunk, és nagyon jó az összhang köztünk, ezért gyorsan haladt a munka. Most lépünk fel először ebben a négyes felállásban, és remélem, hogy a későbbiekben is együtt marad a csapat. Korábban elvégeztem az alapfokú zeneiskolát zongora szakon, és most is folytatom a zenélést. Külön hobbim nincs, mert a két iskola mellett kevés a szabadidőm, de sok fellépésem van, ami számomra nagy élmény és lehetőség.

Jurcsák Róbert:

Jurcsák Róbert és Góli Zsuzsanna

A 2.e osztály tanulója vagyok. A magyar kultúra napja alkalmából rendezett műsorra Kölcsey Himnuszával készültem. A szöveget Móra Regina tanárnővel gyakoroltam először, mivel szerepeltem a Himnusz és Szózat szavalóversenyen, ahol első helyezést értem el, később pedig Hajdú Ágnes tanárnővel is gyakoroltuk párszor a fellépésre.

A bemondó szerepe kihívás volt számomra, viszont tetszett. A jövőben is szívesen foglalkoznék hasonlóval, és lehet, hogy még egyszer bevállalnám, hogyha megkérnének. A magyar kultúra a mindenem.

Burai Blanka, 3.3

Светосавска академија

У свечаној и достојанственој атмосфери, у нашој гимназији обележен је школски празник посвећен првом српском просветитељу, Светом Сави. Ученици и професори припремили су богат културно-уметнички програм којим су показали поштовање према традицији, знању и вредностима које је Свети Сава оставио у наслеђе. Свечана сала била је испуњена ученицима, професорима и гостима који су са великом пажњом пратили програм. Свечаност је започела наступом школског хора који је извео *Химну Светом Сави*. Складни гласови ученика испунили су салу и на свечан начин означили почетак програма, подсећајући све присутне на значај лика и дела Светог Саве.

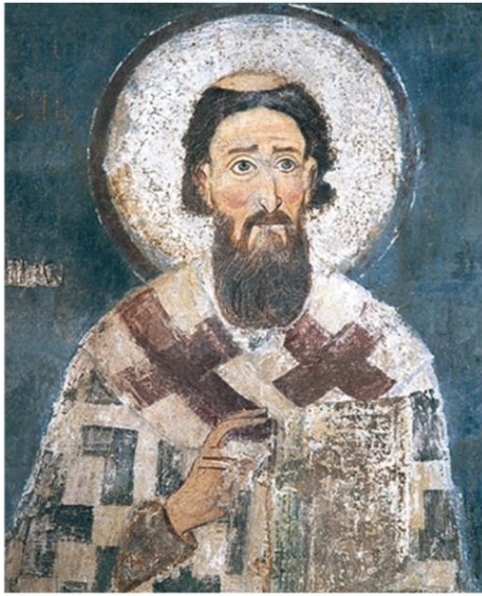
Након химне је уследио верски обред који је предводио свештеник. Том приликом освештени су славски колач и жито, а свештеник Вељко Васиљев се затим обратио присутнима пригодним говором о значају Светог Саве за српски народ, просвету и очување духовних вредности.

У наставку програма приказан је кратак филм о Светом Сави, који су припремили професори Сава Самарџић и Јован Мајсторовић. Филм је на занимљив и едукативан начин представио живот и дело овог великог духовника и просветитеља, приближавајући ученицима његов значај кроз савремени визуелни приказ.

Посебну пажњу публике привукао је рецитал на мађарском и хрватском језику, којим је наглашена мултикултуралност наше школе. Ученици су својим интерпретацијама показали да поруке Светог Саве превазилазе језичке и културне границе.

Ученица Анђела Богдановић потом је извела песму *Расте, расте, мој зелени боре*, након тога уследио занимљив рецитал групе ученика који су са различитих места у сали и на више језика изговарали његове мисли, чиме су направили невероватну атмосферу и показали како се светосавска реч чује и на другим језицима.

У оквиру приредбе додељене су и награде за традиционални школски Светосавски литерарни конкурс. Прво место освојила је Милица Вучинић из одељења 3.а, друго место освојила је Вишња Вилон из одељења 3.а, док је треће место освојио Милош Филиповић из одељења 1.ц.

Публика је том приликом имала прилику и да чује првонаграђени рад.

Награђени су и наши најуспешнији ученици на различитим такмичењима. На такмичењу *Светосавље и наше доба* прво место освојила је Петра Савић из одељења 4.2, док је треће место припало Вишњи Вилев из одељења 3.а. На такмичењу *Меморијал Брунsvик Терез* прво место освојили су ученици Чонгор Антал, Викторија Пехо, Хана Рац Сабо и Леа Стипић из одељења 4.е, као и Синтиа Лара Цекуш из одељења 4.3. Међу спортским успесима издвојени су резултати бившег ученика Филипа Кулића, прошлогодишњег ђака генерације из одељења 4.ит, који је

освојио прво место на такмичењу у гимнастици. У пливању је Леон Ујвари из одељења 3.2 освојио треће место, док је Борис Боршош из одељења 4.1 освојио друго место. Такође, на такмичењу *Најбољи школски часопис*, наш школски часопис *Gymnasium* освојио је треће место на републичком нивоу.

Пред крај програма, ученице Нина Пеић и Анастасија Шимуновић извеле су песму *Певаћемо шта нам срце зна*, уз пратњу школског хора. Њихов наступ додатно је улепшао свечану атмосферу и показао музички таленат нашег хора предвођеног професорима Немањом и Наташом Мандарић.

Свечана приредба завршена је извођењем *Победне песме*, којом је на симболичан начин заокружен програм посвећен Светом Сави. Овом завршницом још једном је потврђено да наша школа негује традицију и вредности које је Свети Сава оставио као трајно наслеђе.

Аљоша Крмпотић, 2.4

Čuvari zanata: radionica s Dejanom Kovačem

Dana 4. veljače, u sklopu izbornoga predmeta Umjetnost i dizajn i Geografije, održano je zanimljivo predavanje i radionica o tradicionalnom obrtu izrade papuča. Gost naše škole bio je majstor papučar Dejan Kovač, koji nam je približio povijest ovoga obrta te način na koji su se papuče izrađivale nekada, a kako se izrađuju danas. Predavanju i radionici prisustvovali su učenici 3. i 4. f odjela.

Tijekom predavanja učenici su mogli čuti zanimljive činjenice o razvoju papučarstva, posebno o vremenu Austro-Ugarske Monarhije, kada su majstori papučari imali važnu ulogu u svakodnevnom životu ljudi. Papuče su tada bile dio tradicionalne odjeće kod svih naroda Vojvodine, a izrađivale su se ručno, uz mnogo strpljenja i vještine. Majstor Kovač govorio je i o životu tadašnjih zanatlija, njihovom radu, ali i izazovima s kojima su se susretali. Posebno zanimljiv dio bio je praktični prikaz izrade papuča. Učenici su imali priliku vidjeti različite modele papuča, upoznati se s materijalima koji se koriste te promatrati kako majstor Kovač korak po korak izrađuje ovaj tradicionalni proizvod. Na taj način mogli smo bolje razumjeti koliko truda, preciznosti i iskustva stoji iza svakog para papuča. Radionica je učenicima omogućila da se na zanimljiv i praktičan način upoznaju s tradicijskim obrtima, ali i da shvate koliko je važno očuvati ovakve vještine i prenijeti ih na nove generacije.

Adam Martin Nagel, 4.f

Mreža čitanja

U petak 6. ožujka 2026. od 12:00 do 12:50 sati održana je županijska razina kviza znanja i kreativnosti Mreža čitanja za srednje škole u školskoj 2025./2026. godini.

Našu školu predstavljali su učenici 1. f (Martina Tikvicki, Timotej Vukmanov Šimokov), 2. f (Sara Dulić), 3. f (Nikolina Mačković, Karlo Kujundžić, Valentin Čović) i 4. f odjela (Jelena Kujundžić, Adam Martin Nagel). Petero učenika (Martina

Tikvicki, Sara Dulić, Nikolina Mačković, Karlo Kujundžić, Valentin Čović) ostvarilo je izvrsne rezultate pokazavši poznavanje pročitanih djela (Carlos Ruiz Zafon, Sjena vjetra, Jennifer Lynn Barnes, Igre nasljedstva) čime su uspjeli plasirati se na državnu razinu kviza koja će se održati početkom svibnja.

Podsjećamo da je riječ o kvizu čitanja na kojemu sudjeluju sve srednje škole iz Republike Hrvatske, kao i sve srednje škole iz Vojvodine u kojima se sluša nastava na hrvatskome jeziku.

Da naši učenici čitaju i uživaju u tome, što je i cilj ovoga projekta, svjedoče osmijesi na njihovim licima. Ponosni smo na njih i čestitamo im na sjajnim rezultatima te im želimo mnogo uspjeha na sljedećoj razini natjecanja.

Program coolture u Zavodu

Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata priredio je program Cooltura u Zavičajnoj knjižnici Biblioteca Croatica tijekom veljače 2026. godine kada su učenici trećih razreda koji pohađaju nastavu na hrvatskom jeziku u subotičkim srednjim školama bili gosti ove institucije. Među njima su se našli i učenici 3. f odjela naše škole.

Cooltura je projekt osmišljen s ciljem upoznavanja i očuvanja kulturne baštine Hrvata u Republici Srbiji u sklopu kojega Zavod poziva škole koje imaju nastavu na hrvatskom jeziku kako bi se učenici upoznali s bogatom kulturnom tradicijom i suvremenom kulturom Hrvata u Republici Srbiji te s radom ove institucije.

U uvodnom dijelu posjeta v. d. ravnatelja Josip Bako predstavio im je rad i djelovanje Zavoda, a učenici su potom poslušali prezentaciju na temu Materijalna kulturna baština Hrvata u Republici Srbiji koja je bila uvod za kviz na istu temu, a koji je održao i koordinirao Branimir Kopilović, stručni suradnik u Zavodu. Natalija Stantić, stručna suradnica ZKVH-a, predstavila je natječaj Zavoda Snimi kratki film mobitelom koji traje do 1. lipnja 2026. godine. Učenici su tako mogli doznati sve o načinu snimanja i mogućim idejama za scenarij filma o materijalnoj kulturnoj baštini. Naši su učenici pažljivim praćenjem prezentacije pokazali svoje znanje o ovoj temi, a po proglašenju pobjednika uručene su im i simbolične nagrade za prva tri mjesta.

Općinska smotra recitatora *Pjesniče naroda mog*

U utorak (3. ožujka 2026.) u Gradskoj je knjižnici Subotice održana općinska smotra recitatora *Pjesniče naroda mog*. Našu su školu predstavljali učenici Marijan Rukavina (3. f) i Marija Magdalena Huska (4. f).

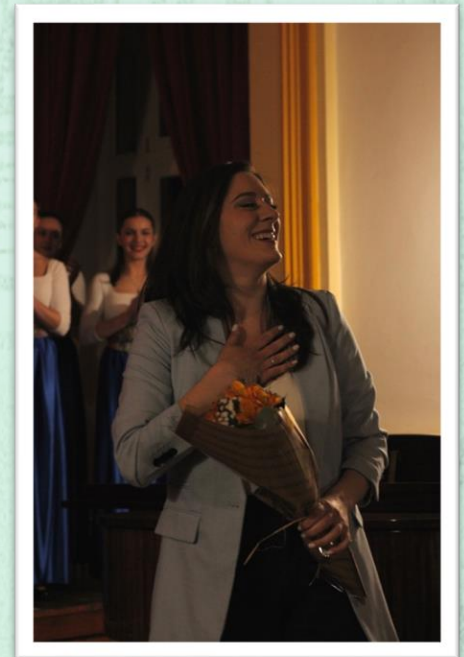
Učenica Marija Magdalena Huska posebno je pohvaljena za svoj nastup te se plasirala na sljedeću razinu smotre recitatora koja će se održati u petak 13. ožujka 2026.

Čestitamo našim učenicima na izvrsnim nastupima, a Mariji Magdaleni Huski želimo mnogo uspjeha i na sljedećoj smotri recitatora u petak!

Осмомартовски концерт

Поводом Међународног дана жена, 9. марта у 18 часова у Свечаној сали наше Гимназије, одржан је осмомартовски концерт који је окупио бројне ученике, професоре и госте. Концерт је протекао у пријатној, опуштеној и веселој атмосфери, а публика је током целог програма награђивала извођаче громогласним аплаузима.

У програму је учествовао школски хор којим је дириговала проф.Наташа Мандарић. Хор је извео песме *Think* познате певачице Арете Френклин и *Believer* групе *Imagine Dragons*. Уз хор су наступили и ученици Музичке школе: Андреј Томпа на бубњевима, Дамјан Ристић на електричној гитари и Александар Ромек на бас-гитари, док је на клавијатурама свирао професор музичке културе Немања Мандарић. Њихова сарадња допринела је богатом и складном музичком звуку који је одушевио присутне.

Певачки део програма употпунила је ученица Нина Пеић, која је извела песму *Love story* француске певачице Индиле. Њена интерпретација изазвала је велико одушевљење и снажан аплауз.

Програм су обогатили и други врсни музичари, ученици наше школе, изводећи композиције на клавиру, гитари, саксофону... уз менторство професора Матеа Абрахама и Немање Мандарића, чиме је концерт добио још богатији и разноврснији карактер.

Иако је трајао само око 45 минута, концерт је оставио снажан утисак на све присутне. Посебно леп тренутак догодио се на самом крају када је диригенткињи хора, професорки Наташи Мандарић, уручен букет цвећа као знак захвалности и пажње поводом Дана жена.

Јована Будановић и Ива Толицки, 2.4

Активности Ученичког парламента

У новом полугодишту крећу нови изазови и могућности. Тако и Ученички парламент жели да се што више ученика укључи и буде активно у Ученичком парламенту и ван наставних активности. Због овога ће на следећу седницу парламента бити позван и педагог школе, и заједно ће се водити дискусија о активирању ученика.

Али шта тачно планира Ученички парламент за овај квартал?

Наш парламент је добио позив да учествује у пројекту XIV београдске гимназије. Пројекат је национални хуманитарни сајам књига звани „Књиге, браћо, књиге”. Циљ пројекта јесте да се култура читања, образовање и хуманост повежу у један јединствени догађај. Основна идеја је децентрализација културних дешавања да би се књиге приближиле грађанима широм земље. Сајам ће окупити издаваче, ауторе и читаоце и створиће простор за размену знања, идеја и вредности. Назив сајма је инспирисан чувеним позивом Доситеја Обрадовића – *Књиге, браћо моја, књиге, а не звона и прапорици*, који симболизује просвећеност, напредак и снагу образовања као темеља сваког друштва. Овај пројекат је у потпуности осмишљен и организован од стране гимназијалаца широм

Србије и то даје посебну вредност пројекту. Иницијатива показује висок степен одговорности и спремност нових генерација да активно допринесу културном и хуманитарном животу заједнице.

Сајам књига ће бити отворен за све грађане Србије, зато очекујемо и вас и ваше познанике у што већем броју. Важно је да сајам буде приступачан, отворен и близак сваком грађанину, без обзира на узраст или место становања. Сајам ће се одржати 28. и 29. марта 2026. године, на годишњицу смрти једног од најзначајнијих српских просветитеља, Доситеја Обрадовића. У организацију се укључило 20 парламената гимназија широм Србије. И оваква организација омогућује равномерну регионалну заступљеност и укључивање младих из различитих делова земље, чиме се додатно остварује циљ децентрализације културних дешавања.

На крају прошлог полугодишта се одржала генерална скупштина Уније средњошколаца Србије на којој је присуствовао и наш председник Ученичког парламента, Марко Поповић. На првом (онлајн) делу скупштине усвојен је финансијски план за наредну годину и анализиран је рад тима УНСС-а у прошлој години. Други део Генералне скупштине се одржао уживо у Београду. Изабрани су чланови Управног и Саветодавног одбора УНСС-а, чији је члан постао и председник нашег парламента.

Према мишљењу Марка Поповића, важно је да будемо чланови УНСС-а, јер имамо прилику да будемо део једне мреже која посредно заступа 110 000 средњошколаца у Србији. Отвара нам се такође и прилика за финансирање пројеката које имамо као Ученички парламент, попут Старт феста.

Бити члан УНСС-а је важно и неопходно, али је пре свега најважније да ми као ученици ове гимназије и чланови Ученичког парламента будемо активни у животу школе, јер само тако може заиста доћи до процвата заједничких идеја.

Амина Радаков, 4.3

Betekintés a Diákparlament munkájába

A második félév kezdetével új lehetőségek és kihívások érkeznek. A Diákparlament szeretné, ha az iskola tanulói egyre aktívabban bekapcsolódnának a Diákparlament munkájába és más iskolán kívüli tevékenységekbe, ezért a következő ülésre meghívtuk az iskola pedagógusát, hogy közösen próbáljunk megoldást találni erre.

De mi is az pontosan, amit a Diákparlament tervez? Diákparlamentünk lehetőséget kapott arra, hogy részt vegyen a 14. Belgrádi Gimnázium projektjében. Ez a projekt nem más, mint egy országos szintű humanitárius könyvvásár, amely a „*Könyvek, testvérek, könyvek*” („*Knjige, braćo, knjige*“) elnevezést

viseli. A vásár célja, hogy az olvasási kultúrát, az oktatást, valamint az emberiességet összekösse egyetlen rendezvényben. Az alapötlet egyben a kulturális események decentralizációja is, tehát a központosítást megszüntetve így módon a helyi szervezetek nagyobb jogkört kapnak, és maga a rendezvény eljuthat szinte az ország minden lakosához. A könyvvásár összegyűjti a kiadókat, az írókat, valamint az olvasókat, és egy olyan teret fog alkotni, ahol szabadon keringhetnek a gondolatok és az értékek. A vásár nevét Dositej Obradović híres megjegyzéséhez kötik: „*Könyvek, testvérek, könyvek*”. Dositej Obradović a szerb történelem kiemelkedő alakja, a felvilágosodás korának egyik legfontosabb képviselője, e kiragadott mottó pedig a felvilágosodást, az előrelépést, valamint az oktatás erejét szimbolizálja. Különlegessé teszi a projektet, hogy teljes mértékben gimnazisták szervezik, amely megmutatja a fiatal generációk magasfokú felelősségvállalását és hajlandóságát arra, hogy aktívan részt vegyenek a munkában, és hozzájáruljanak a közösség kulturális életéhez. Fontos, hogy a könyvvásár mindenki számára nyitott és hozzáférhető legyen, nemzeti hovatartozástól és életkortól függetlenül. Ezért várunk titeket és ismerőseiteket is minél nagyobb számban! A vásárt 2026. március 28-án és 29-én tartjuk az iskolánkban, Dositej Obradović halálának évfordulóján. A projekt szervezésében 20 Diákszövetség vesz részt Szerbia-szerte, amely lehetővé teszi a kiegyensúlyozott regionális képviseletet, valamint az ország különböző részeiről való fiatalok bekapcsolódását is. Ez még inkább hozzájárul a kulturális események decentralizációjához.

Az előző félév végén tartották meg a Szerbiai Középiskolások Egyesületének (UNSS) közgyűlését, amelyen a mi Diákszövetségünk elnöke, Marko Popović is részt vett. A közgyűlés első, online részében általános kérdésekről volt szó, megvitatták mindazt, amit az UNSS csapata megvalósított az előző évben. A közgyűlés második részében, amelyet élőben, Belgrádban tartottak, megválasztották az UNSS Vezetői és Tanácsadói Testület tagjait. A Tanácsadói Testület tagjai között szerepel a mi Diákszövetségünk elnöke is. A választások mellett megvitatták, hogyan tud az unió segíteni a tagok közötti összeköttetésben. Marko Popović véleménye szerint fontos, hogy tagjai vagyunk ennek a szervezetnek, hiszen így részesei lehetünk egy egész Szerbiát átszövő hálózatnak, amelynek több mint 110 000 diák a tagja. Emellett lehetőséget adnak olyan diákszövetségi események támogatásához, mint amilyen a Start Fest.

Fontos és szükséges, hogy tagjai legyünk az UNSS-nek, de ennél fontosabb, hogy mi mint a gimnázium tanulói aktívan részt vegyünk az iskola életében. A gimnázium csak akkor fog igazán hatékonyan működni, „kivirágozni”, ha nemcsak oktatási, hanem társasági intézményként is tekintünk rá, ahol új ötletekkel és értékekkel ismerkedhetünk meg.

Radakov Amina 4.3

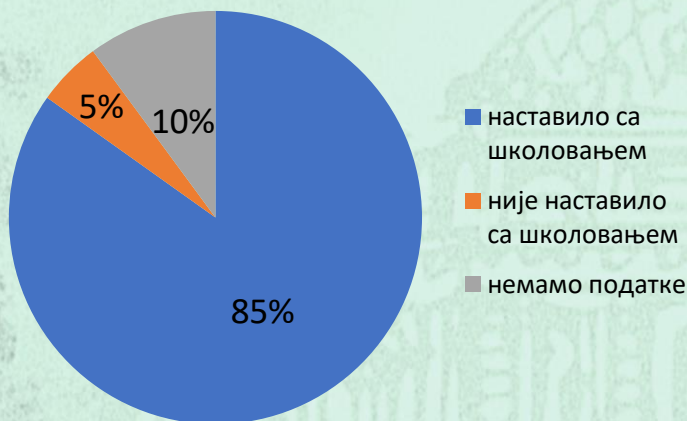

ИНТЕРВЬУ

Наши бивши матуранти - где су сада?

Академска година на факултетима у нашој земљи већ увелико траје, а први испити су недавно положени. Наши бивши матуранти су на следећи начин наставили своје школовање:

Ученици који су наставили са школовањем

У Новом Саду, најпопуларнији је био Факултет техничких наука (ФТН), затим Филозофски, Медицински, Природно-математички (ПМФ), Технички, Правни и Пољопривредни. У Београду су то били Правни, Факултет организационих наука (ФОН), Филозофски, Медицински, Стоматолошки, Биолошки, Фармацеутски, Војна академија и Електротехнички. У нашем граду, највише њих је уписало Економски факултет, затим Високу техничку школу струковних студија, Учитељски на мађарском наставном језику и Грађевински. Највише ученика који

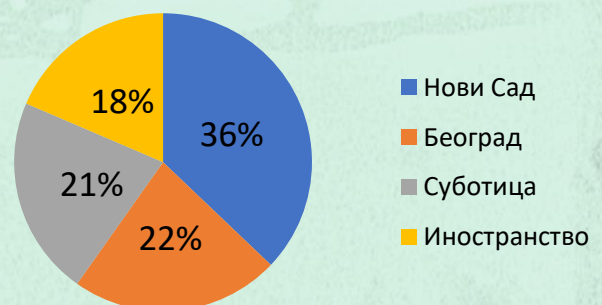
студирају у иностранству то раде у Мађарској, Хрватској, Словенији, Аустрији, Сједињеним Америчким Државама, Босни и Херцеговини, Грчкој и у Великој Британији.

На буџету је 74% ученика, док је 6% самофинансирајућих.

Нина Кљајић је са нама поделила своја досадашња искуства:

Завршила сам природно-математички смер, међутим, мој пут су ипак биле друштвене науке. Постепено сам обликовала своје жеље, идеје и планове, док нисам дошла до јасног схватања да желим да се бавим правном науком. Уписавши Правни факултет у Новом Саду, остварила сам своју жељу. Иако се мој правац интересовања током четири године променио, исти смер бих поново изабрала, јер сматрам да доноси бројне предности – од дивних младих људи који свакога дана дају свој максимум и улажу велики труд, до знања које професори преносе када препознају толику заинтересованост.

Градови у којима су ученици наставили школовање

Факултет заиста представља потпуно другачије искуство, са много више одговорности, али и слободе. Он нема много сличности са средњом школом, али верујем да управо такав начин рада одговара нашим годинама и периоду сазревања који студентски живот доноси. Конкретно на мом факултету, настава је организована кроз предавања и вежбе. Постоји одређена норма коју је потребно испунити, али распоред у великој мери можемо да прилагодимо својим обавезама и начину живота.

Свакако је потребно одређено време да се са опитих предмета које смо имали у средњој школи пређе на уско стручне области, што подразумева и упознавање са новом терминологијом, као и другачијим начином размишљања. Међутим, уз континуирано учење и рад тај процес постаје све природнији. Правне науке захтевају широк спектар знања, труд и упорност, јер је прецизност од изузетне важности – како у разумевању сваког члана и правила, тако и у комуникацији и размени мишљења са колегама.

Због обимности градива, студије права захтевају велико залагање и дисциплину, али управо такав приступ доприноси темељном разумевању правног система и развоју аналитичког начина размишљања који је неопходан у овој професији.

Разговарали смо и са Таром Јововић која студира немачки језик и књижевност на Филозофском факултету у Новом Саду:

Прво сам, заправо, хтела да упишем психологију, коју сам и кренула да спремам. У Гимназији сам, крајем марта, полагала испит за ДСД диплому. Док сам се спремала за испит, схватила сам да учење немачког, на факултету, не звучи као лоша идеја, пошто га учим од вртића. У мају сам одлучила да ћу дефинитивно уписати немачки.

Факултет ми се много допада, мислила сам да ће професори бити много строжи, али већина нам излази у сусрет и жели да нам помогне. Имамо осам предмета по семестру, што је много, али захваљујући професорима није толико тешко колико сам мислила да ће бити. Често нам шаљу скрипте и додатни материјал, што ми много значи. Свића ми се што је програм прилагођен ученицима са различитим предзнањем, јер долазимо из различитих школа. Очекивала сам да нећу имати много слободног времена, али сам се преварила. Имам довољно времена за све, за учење, одмор или налажење са колегама.

Колеге су ми, такође, много помогле. Хтела сам да одустанем од полагања првог испита, јер сам мислила да нисам довољно спремна, али су ме они погурали и на крају сам положила испит и видела да то није уопште толико страшно колико сам мислила да ће бити. Такође, и колеге са старијих година су нам помогле и дале вредне савете.

Ливиа Молнар, 2.2

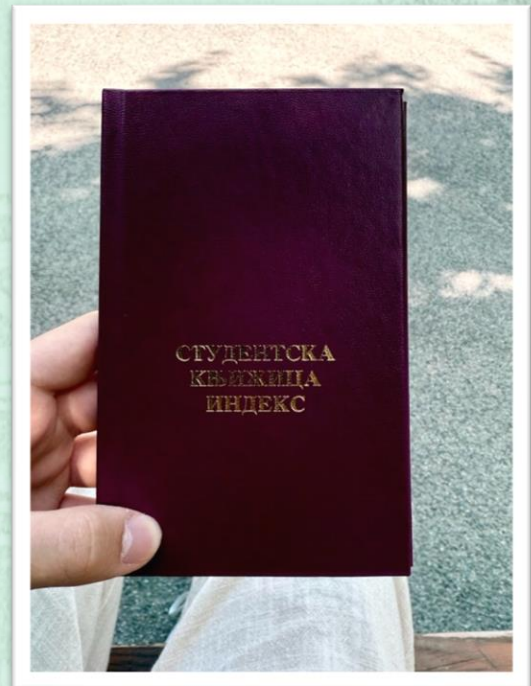
НАУЧНОПОПУЛАРНИ

ТЕКСТОВИ

Најважније у комуникацији је чути оно што није изговорено...
– П. Дракер

Када сам пре нешто више од годину дана одлучио да напишем студијски програм Комуникологија и односи са јавношћу на Филозофском факултету у Новом Саду, суочио сам се са реакцијама које су, када данас о њима размишљам, далеко индикативније него што сам тада био свестан – готово нико из моје околине није имао јасну представу о каквој се области заправо ради. Питања попут *шта је то уопште, чиме се то бави и какву будућност ти то пружа*, један су од показатеља колико је ова дисциплина још увек у великој мери непозната широј јавности, упркос томе што је присутна у готово свим порам савременог друштва. Повод за настанак овог текста јесте управо тај раскорак између стварног значаја комуникологије и њене недовољне препознатљивости у друштву.

Свако од нас се, на дневном нивоу, сусреће са мноштвом порука које су осмишљене да на нас оставе одређени утисак: објава на друштвеним мрежама која нас позива на неки догађај, филмски плакат који треба да побуди нашу радозналост, телевизијска реклама која нас убеђује да нам је одређени производ неопходан или саопштење неке институције поводом актуелног проблема. Оно што је заједничко свим овим ситуацијама јесте то да начин на који су оне обликоване није случајан – иза сваке стоји низ промишљених одлука о томе шта ће бити речено, како, коме и са којим циљем. Управо тај сложен процес настанка, обликовања и пријема порука у јавном простору јесте предмет проучавања комуникологије.

Комуникологија се, дакле, бави проучавањем комуникације у најширем смислу, са посебном пажњом посвећеном јавној и медијски посредованој комуникацији. Студијски програм Комуникологија и односи са јавношћу осмишљен је са циљем да припреми стручњаке за рад у различитим областима овог поља. Програм обухвата области попут стратешког комуницирања, односа са јавношћу, рада са медијима, маркетинга и анализе медијских садржаја, али и предмете усмерене ка развијању истраживачких и аналитичких

компетенција, комуникације на страним језицима и информатичке писмености. Студенти на овом одсеку, осим предавања и вежби, имају новинарске радионице и праксу у медијима у Новом Саду и Војводини, учествују у пројектима, фестивалима и истраживањима. По завршетку ових студија стиче се академски назив дипломираног комуниколога – стручњака оспособљеног за рад у широком спектру професија које подразумевају управљање информацијама и комуникацијом у медијском простору.

Међутим, ниједан студијски програм не постоји независно од људи који иза њега стоје. Ја сам се, пред упис, са овим одсеком упознао захваљујући координаторки програма Комуникологије и односа са јавношћу, др Јелени Клеут, која је сјајна професорка, чија смо предавања моје колеге и ја током претходног семестра са задовољством слушали и добијали прве информације и о осталим стручним предметима, међу којима има веома занимљивих и изазовних, као што су Увод у новинарство, Основе новинарских жанрова и Новинарска етика... Нечему нас учи живот, а нечему скрипта... Из једних преписујем: *Заснивање захтева за правом, слободом и правдом назива се природноправним ставом. Оно почива на (...) схватању да је слобода сам човеков битак.* (Перовић Миленко А, 2007: *Етика медија*). Дуг пут учења је још преда мном, а са искуством које сам стекао у првом семестру, остаје ми да пожелим лекције из живота и скрипти на истом путу.

На крају, да се вратим на сам почетак, односно на цитат који стоји као наслов овог текста: *Најважније у комуникацији је чути оно што није изговорено.* Овај цитат служио је као нит која је водила сваку овде написану реченицу – и, што је подједнако важно, сваку реченицу која свесно није написана. Комуникологија нас, између свега осталог, учи да слушамо пажљивије него што говоримо. Мисао П. Дракера, дакле, уједно је и закључак овог текста, његова поента и, ако сам успео у ономе чему сам се надао, његово најречитије прећутано значење.

Стефан Ковач Вујановић,
студент Филозофског факултета у Новом Саду
(бивши гимназијалац, генерација 2021-2025)

Достигнућа младих у Србији

Да ли сте икад желели да сазнате како је то водити своју компанију, покренути свој бизнис, испланирати га, бавити се производњом и продајом, те заправо пласирањем те компаније на тржиште? Уколико је ваш одговор на претходно питање ДА, такмичење у области ученичких компанија је права прилика за вас!

Наиме, прва такмичења ученичких компанија одржана су 1919. године у САД, а у Србији се овај програм спроводи од 2005. године. Данас се овај програм спроводи у чак 120 држава света и представља највећи светски програм из предузетништва, у којем сваке године учествује преко 10 милиона ученика.

Од оснивања овог програма у Србији, кроз образовне програме из области предузетништва и финансијске писмености прошло је више од 100.000 ученика из 360 основних и средњих школа из целе Србије. Ови ученици су били у прилици да кроз теоријску и практичну наставу, менторски програм, као и низ такмичења, сајмова и конкурса, науче по којим принципима функционише бизнис и да истовремено буду подстакнути да осмишљавају и развијају своје предузетничке подухвате. На QR коду можете видети видео о програму ученичких компанија.

Професорка српског језика и књижевности, Борјана Гаврилов Болић, била је једна од учесница на обуци за професоре у склопу овог програма: *Обука је била симулација такмичења за ученике. Кроз овај програм ученици добијају искуство предузетничког живота - од идеје до реализације, а на самом такмичењу сусрет са комисијом пред којом треба да бране свој производ/идеју, као и прилику да размене знања и искуства са другим екипама.*

Сем програма ученичких компанија, организација *Достигнућа младих у Србији* спроводи и програм *Бизнис етика*, који промовише етичко одлучивање код ученика док се припремају за своја будућа занимања и учешће на глобалном тржишту.

Још један програм који ова организација спроводи јесте *Girls Go Circular*.

Girls Go Circular је програм који подстиче предузетничке и дигиталне вештине код ученица од 14 до 18 година кроз модуле о циркуларној економији.

Програм нуди онлајн модуле за учење о изазовима везаним за одрживо коришћење, потрошњу и поновну употребу природних ресурса и укључује теме попут циркуларне економије, употребе пластике, метала, текстила, електронских уређаја и вештачке интелигенције у нашим животима.

Током ове школске године, у оквиру планова који се припремају за јесен 2026, односно следећу школску годину, биће речи и о могућности да се наша гимназија укључи у неки од претходно наведених програма.

Не заборавите овај текст и придружите се уколико имате предузетничког духа.

Марко Поповић, 2.4

Екран или разговор?

Ходницима наше школе током одмора све се чешће чује тишина тамо где би требало да буде смеха и гласних разговора. Ученици стоје једни поред других, али сваки са погледом упереним у екран свог телефона. Сцена која би пре десетак година изгледала чудно, па чак и смешно, данас је постала толико уобичајена да је готово и не примећујемо. Управо та уобичајеност је оно што би требало да нас забрине.

Да бих испитао како ученици доживљавају ову појаву, разговарао сам са нашим гимназијалцима о њиховим навикама, односима са вршњацима и улози коју телефон има у њиховом школском животу.

Када је у питању квалитет односа са другарима у одељењу, већина испитаних га оцењује позитивно, мада са одређеним резервама. Ретко ко тврди да су му сви у одељењу прави пријатељи. Чешће се помиње подела на ужи круг блиских особа и шири круг познаника са којима влада пријатан, али површан однос. Таква слика није изненађујућа. Одељење је, на крају крајева, заједница настала случајем, а не избором, и сасвим је природно што између свих његових чланова не постоји иста блискост.

Оно што ипак упада у очи јесте да многи ученици не би наставили дружење ван школских зидова. Добија се утисак да школа као институција ствара привидан осећај заједништва. Поставља се питање да ли је томе делимично крив и телефон.

Одмор, простор за разговор или за скроловање?

Охрабрујући податак је да већина испитаних одмор ипак проводи у разговору са вршњацима, а не у тишини пред екраном. Жеља за социјализацијом је и даље присутна. Ученици траже друштво, желе да разговарају, смеју се и проводе школско време са другима. Ипак, телефон се ни овде не склања у потпуности. Скоро сви испитани признају да га повремено узму у руке и током одмора, најчешће да провере поруке или поделе нешто занимљиво са другарима.

Тај детаљ делује безазлено, али говори о једној суптилној промени у начину на који комуницирамо. Све теже подносимо непрекидну присутност. Чак и када нам је добро у друштву, део пажње стално одлази ка апстрактним нотификацијама у нашим џеповима. Разговор постаје испрекидан, а тренутак који делимо са неким све чешће се такмичи са екраном који нам сугерише да негде другде постоји нешто занимљивије.

Телефон у учењу

Када је у питању учење, телефон у животу данашњих ученика има двоструку улогу. Са једне стране, несумњиво је користан. Дигиталне платформе, белешке, презентације и образовни садржаји чине га легитимним наставним помагалом. Већина испитаника га и користи на овај начин. Са друге стране, граница између учења и забаве на телефону изузетно је танка и лако се прелази.

Многи ученици ни сами не умеју тачно да кажу колико времена проведеног уз телефон спада у учење, а колико у одлагање обавеза. Телефон је савршен инструмент за самозаваравање. Увек можемо себи рећи да смо га узели због бележака или Гугл учионице, а завршити на друштвеним мрежама пола минута касније. У том смислу, питање није само колико ученици уче уз телефон, већ и колико уз њега не уче, а мисле да уче.

Виши разред, више социјализације?

На питање како се социјализација мењала кроз разреде, испитаници су подељени готово на пола. Једни примећују да су се с годинама више отворили, изградили стабилнији круг пријатеља и почели дубље да комуницирају са вршњацима. Други описују

супротан процес. Повлачење у себе, сужавање друштвеног круга и све мање интересовање за нова познанства унутар школе.

Занимљиво је да ниједна ни друга група своју ситуацију не доживљава као проблем. Они који се више друже то виде као природно сазревање. Они који се друже мање то објашњавају селективношћу и жељом за квалитетом уместо квантитета у односима. Оба става су разумљива, али остаје питање колико је на тај развој утицао телефон, а колико је то једноставно део одрастања.

Треба ли школа да подстиче социјализацију?

Мишљења ученика по овом питању су подељена. Неки сматрају да је социјализација веома важна. Истичу да факултет, посао и живот уопште захтевају способност сналажења међу непознатим људима, и да је школа добро место да се та вештина увежба. Уосталом, за велику већину средња школа заједно са факултетом ће бити најлакше место за упознавање људи, а истовремено и најбоље место за вежбање истих вештина.

Други упозоравају да наметнута социјализација није уопште пријатна. Нису сви по природи отворени и друштвени, и није исправно од свих очекивати исто. Ипак, у једном се већина слаже. Школа би могла више да ради на развијању емпатије и међусобног разумевања. Не нужно кроз организоване активности, већ кроз културу и поштовање који би требало да постоји на сваком часу и сваком одмору.

Закључак

Мобилни телефон није нешто што је само по себи лоше, нити је једини узрок удаљавања међу људима. Он је пре свега огледало које показује наше навике и изборе. Ученици који желе да се повежу са другима наћи ће начин да то ураде, са телефоном или без њега. Али, они који се већ осећају усамљено или незаинтересовано, у телефону лако могу пронаћи уточиште које ту удаљеност још више продубљује.

Разговори са ученицима показују да ово није само технолошко питање, већ пре свега људско. И да просте статистике научних папира не могу обухватити овако комплексну тему. Школски жамор постаје тиши, телефони сигурно нису припомогли ситуацији у којој смо сада, али исто тако нису ни једини узрок овог распрострањеног проблема.

Огњен Стокић, 2.4

Притисак оцена и очекивања родитеља

Један од основних задатака професора јесте да оцене знање својих ученика, иако би најважнији требало да им буде да своје ученике науче знању и вештинама из предмета који им предају. Можда се понеки професори и труде да

своје ђаке заинтересују за градиво које им преносе, па кроз градиво развијају и дискусије у којима ученици на занимљив начин улазе у суштину материје.

Ученицима су данас доступна различита средства преко којих могу доћи до информација и знања која им требају, а на часовима би се могло заједнички радити на класификацији тачних и нетачних информација, јер се на многим сајтовима пласирају непроверена знања.

Неки наши професори о томе не брину, остављају нам да код куће сами тражимо податке и када се приближи тромесечје, по строгом распореду пишемо контролне и писмене задатке јер је број оцена одређен и ако их нема довољно, настаје проблем. Добро је што се у истом дану не може писати више писмених провера, али се зато може одговорати и они који се нађу у ситуацији да буду питани, немају пуно користи од Правилника о оцењивању.

А оцене морају да буду дефинитивне и сумативне и свака би морала бити јавно образложена пре него што се унесе у дневник, а то се ретко дешава. И професори и родитељи се у теорији слажу да је важно знање, а не оцена која је збир субјективних и објективних чинилаца и ретко осликава право знање. Без обзира на то, професори стално оцењују, а родитељи кад виде оцене, стално нас критикују и грде што нису онакве какве су они замислили да треба да буду. Већина родитеља жели да своје неостварене амбиције оствари преко деце, а на том путу су им високе оцене показатељ да су у праву - иако знају да иза добре оцене не мора увек да стоји и право знање. У 21. веку коренито морају да се промене сви: систем образовања, професори, ученици и родитељи. Не сме главни циљ да буде оцена, него знање које ће бити примењиво у животу.

Јелена Церовац, 2.ц

Типови ученика пред контролни задатак

Изазови које намеће школски систем остављају бројне последице на ђаке, било добре или лоше. Да ли напредујемо или се погоршавамо зависи од нашег рада и воље, од професора, родитеља, али првенствено од нас самих.

Све почиње тиме како се осећамо при доласку у школу и да ли нас занимају школски предмети које похађамо. Уз помоћ анкете, дошли смо до одговора какви све типови ученика постоје када су контролни задаци у питању.

Однос према контролним задацима и осталим видовима оцењивања чини однос и према самим оценама. Лоши ђаци имају лошије оцене, а да ли се нервирају или не у вези са тим, зависи од појединца до појединца.

На питање *Какав однос имаш према својим оценама?* више од половине испитаника је одговорило - *Могу боље.*, што показује да су ученици свесни свог потенцијала, али га не испољавају како треба или постоје препреке које нису лаке за заобилажење.

Мало мање од половине је одговорила - *Задовољан/на сам*, где можемо да прочитамо између редова да су циљеви оствариви.

Преосталих 6,1% испитаника је одговорило да их није брига за оцену.

Педагог наше школе Рихард Танчик каже да код ученика често види недостатак мотивације, што не мора увек да представља проблем. *Негативну мотивацију треба да претворимо у позитивну. Да буде позив за мотивацију - стварно хоћу.* Он објашњава да је негативна мотивација, на пример, када нешто знамо да треба да урадимо и радимо, али у ствари ћемо све урадити, све изговоре смислити, само да не урадимо то, зато што у ствари то не желимо.

Приликом добијања датума за контролни задатак, ученици поступају на различите начине. Неки запишу у свеску, неки запамте или живе у заблуди да ће запамтити, па тако добијамо оне који питају остале чланове одељења за подсетнике итд.

Као што можемо и да претпоставимо, највећи проценат одговора на ово питање гласио је: *Запишем негде*, док су одабири *Запамтим* и *Питај пријатеље* заузели преостале две четвртине гласова.

Да се надовежемо на то да гимназијалци морају редовно обављати своје школске обавезе. Поставили смо питање на које се све начине могу припремати.

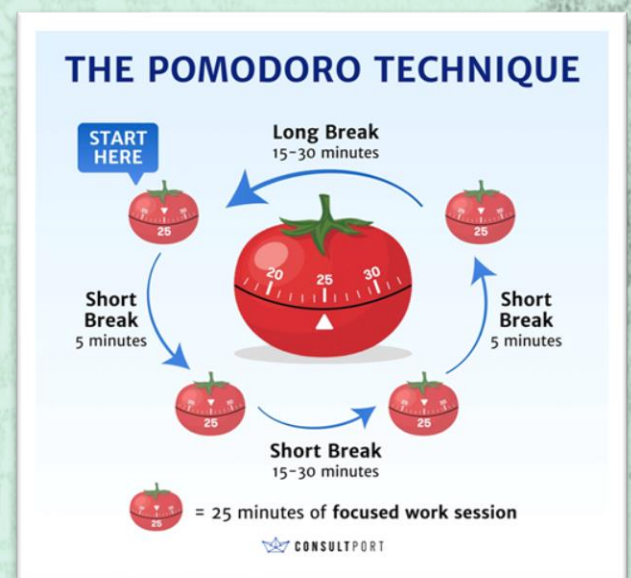
57,6 % испитаника је рекло да се припрема пар дана пред проверу, док је 30,3% изјавило да учи тек ноћ пред контролни задатак. Из ових података можемо да видимо да су наши гимназијалци били искрени упркос понижавајућој чињеници да се припрема за контролни оставља за последњи тренутак. Незнатна мањина је одабрала гласове *Учим откад је заказан контролни, Слушам на часу*, а храбри непоштени гимназијалци су у бројности од 3% - на питање како се припремају за контролни – признали да користе пушкице.

Рихард Танчик каже да се ученици свакако нервирају пред контролни задатак и да то сигурно мора да постоји, међутим, редовним учењем и радним навикама све се то може решити. Говори да, с друге стране, никад није свеједно и да разуме ученике јер нам будућност зависи од тих оцена., нпр. за избор факултета.

Не постоји прави рецепт за радне навике, али сматра да мора да постоји редовно учење. *Не кажем да мора сваки дан по сат времена, него на пример кад стигнете кући, прелистајте оно што сте тај дан научили и све сакупите у себи, па сте после мало мирнији.* Препоручује нам: *У садашње време кад можете сазнати унапред кад је контролни, тај дан почнемо да*

учимо, прегледамо ствари. Не кажем ни сваки дан, не треба можда ни сат времена, можда ни 15 минута, само тај дан када смо имали тај предмет, прелистамо пар пута, много значи.

Атмосфера у којој се налази ум током усвајања знања утиче на то колико успешно ћемо усвојити исто. Класична настава у школи подразумева да се ученик налази у солидној атмосфери са професором који је спреман да помогне. Додуше, то је само пола, а можда ни толико посла. За активно и успешно учење потребан је и сопствени рад. Рад који захтева праћење излагања професора, савладавање основних принципа, вежбање, преслишавање, постављање питања професорима, самонапредовање и тако у круг. 69,7% испитаника је одабрало да више воли да учи у сопственој тишини и угодности. Преостали гласови су у приближно истој учесталости гласали да радије уче у друштву, са родитељима или преко видео-позива са друштвом.

Звук је директно повезан са атмосфером. Какву ће атмосферу да створи човек зависи од његове нарави. Ученици који имају мирнију нарав теже ка стабилности, сталожности. Већина гласова је управо отишла на „најбоље учим у тишини”, где се ум слегне на своје мисли и концентрише на садржај највише могуће. У последње време се појавио и специфичан звук, односно необични типови звукова који подтичу опуштање. У њиховој суштини лежи да се позадински звукови утишају а главни долази до изражаја. То и те како помаже нашој ујурбаној генерацији, где је константан вид излагању садржајима који нас деконцентришу и самим тим ометају при учењу, смањен. Могу се претражити на интернету под називима *brown noise*, *white noise*, *red noise*, *blue noise* и сл.

Притом постоје и умиријући звукови на интернету са цвркутом птица, жуборењем воде, лаганом музиком и сл. Процент од 15,2% гласова на питање како најбоље уче је отишло на *brown noise*. Други тип ученика иде у сасвим другу крајност: пушта музику док учи, јер њихова концентрација функционише на другачији начин.

Малобројни су ученици који су изабрали *pomodoro* метод, што је техника учења која се темељи на мерењу радног времена и паузе. Обично се заснива на принципу 25 минута учења и пауза од 5 минута и тако у круг.

Када ученик савлада градиво, неопходно је да тај садржај и одржи у памћењу, па макар до контролног задатка. Да би то очувао, мора смислено да се опходи према свом здрављу. Редован сан, физичка активност, правилна исхрана, стабилно ментално здравље представљају услове колико успешно ће наш мозак функционисати.

Питали смо испитанике како се односе - пар дана пред контролни задатак - према свом здрављу. Готово половина је одговорила *Наснавам се*, 26,5% на *Одмарам се*, а преостале изузетно мале групе на *Наједем се*, *Пијем пуно воде*, *Не једем ништа* (у смислу одмах пред контролни), *Лаган тренинг*, *Не наснавам се* и *Свирам гитару и смирујем се*.

У последња два питања смо хтели да упоредимо став гимназијалаца пред контролни задатак.

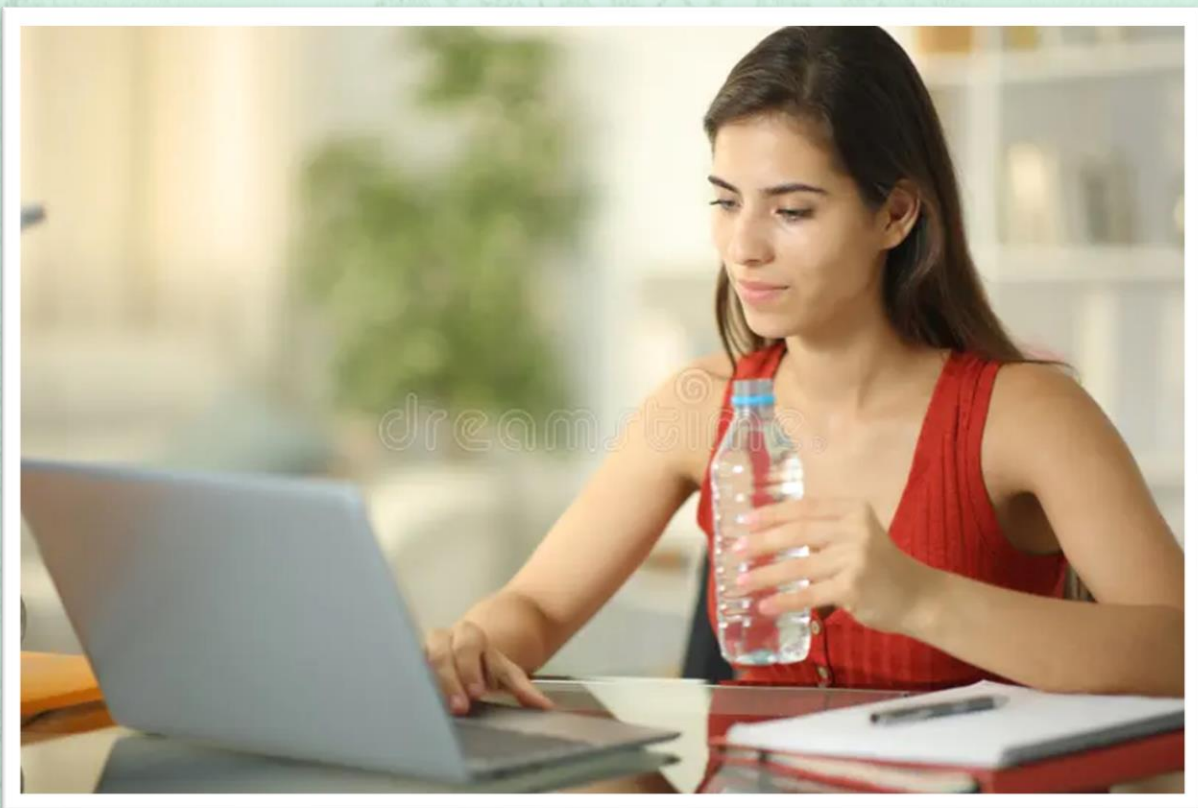
Питања гласе: *Колико се нервираш када на контролни задатак дођеш неспреман?* и *У коликој мери би описао/ла себе као сналажљиву особу на контролном?* - где се може приметити сличност између

испитаницима. Ако испитаник одговори да се јако нервира пред испит, онда је обично гласао да се не сналази на контролном. Обрнуто, ако се испитаник не нервира пред контролни, онда је већа шанса да ће гласати да се врло добро сналази на контролном задатку.

Закључујемо да је за успешно припремање провера потребно много више него само „сести и научити” и да свако то ради на свој начин.

Надам се да сте, читајући овај текст, обавили и самоанкету, па да сада тачно знате ком типу ученика припадате.

Јулијана Матовић, 2.4

ENGLISH CORNER

Name

I chase the last sun ray,
before I forget this day
and the colour of spring with memories of autumn in your eyes.
But as time flies,
I still shiver from the winter in your heart.

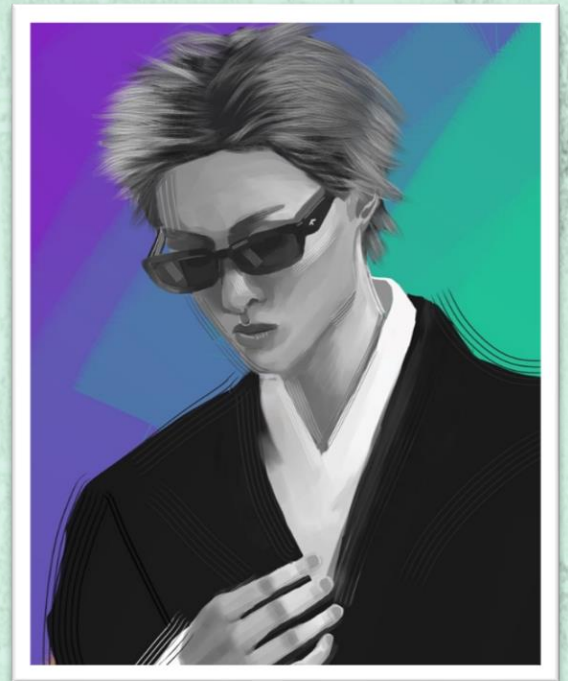
With a blur it will all start,
the colour of your hair
as you waited for me by the stairs,
the shadow of your soul and the lines of your face,
all it left behind was empty space.

I know, I'll forget it all soon
and when the first flowers bloom,
even your name will become a forgotten tune.

The star

Every idea,
Each plea,
They hung above Gaia
And illuminated the sea.

All of my wishes
Crumbled down with the falling sky.
Knowing what my heart desires,
Looking up, I sigh.

Lonely tonight, I look at the moon.
Can't you hear its silent cries?
Remembering those late nights in June,
Around I look, searching for your eyes.

Stealing glances,
Our secret dances,
Held my hopes up high.
I know what you are, you are a star.
Together we lived, together we'll die.

Dust

In between Pluto and Mercury,
From the desert to the sea,
The time that passes as I wait for spring,
Flowers that bloom
And fallen leaves,
Every speck of dust is a piece of you
That wind brings back to me.

Aleksandra Tumbas, 4.b

V

My world isn't grey any longer,

Now streaked with chocolate shades and subtle hints of burnt coffee beans,

It scares me more than ever.

It stretches down the curves of that irresistible smile that makes my heart skip faster than the eventide.

Yet it brings peace to my heart it longed for, and searched in depths it never knew.

But for once, the closure doesn't feel suffocating. It's no longer holding the caution sign right under my nose,

anticipating the escape route.

Curves and bumps along the road don't hold solitude and rightful punishment, but lessons yet to learn and havens we

are yet to explore and call our own.

Even the stitches feel lighter, no longer rubbing against old wounds. The scars fade and all I can hear in this moment

is her laughter and sound of a future I am finally ready to step forward to.

Katarina Kostić 3.b

Paper

I think it's really important to write things down not only in a journal format, but also as an essay. It's a different medium, and a good one for expressing yourself at that.

The main, in my opinion, difference and advantage of essays is that you don't have to force it.

With a journal, it's sort of a requirement to be doing it daily, or at least periodically. With essays, you open a blank page when inspiration strikes, and afterwards, you can forget about it for years. You don't have to write about your deepest, most intimate emotions – only your thoughts, based on your experiences. Whether they resonate with others or not, it makes sense to put them on paper – maybe, in years to come, the memory of you will live on only through those scribbles you've left behind.

“In the future, TV will be so good that the written word will function as an art form only”. I won't pretend like it's not true, at least for me personally. I love reading. I love books. I love turning pages. But TV, or rather, in our day and age, social media or other sources of entertainment, mindless, easy, are so accessible that you just don't need to try to be satisfied with how you're spending your time. You come home from school or work, tired, and the last thing you want to do is concentrate on words, words, w0rds, w0rd5, m0.....

I've tried, I really have. I've deleted apps, gone off the radar for a few days, to the point where my friends started getting concerned, but not much helped. Yes, sure, it feels good while it lasts, but then you start experiencing withdrawals, develop a fear of missing out, or being irrelevant. You feel the need to get back to the known, normal.

How do you fix this? I don't know, really. I feel terrible for wasting my own time. I don't think downloading new apps that promise a cure is the way. The more conscious you get of the lost time, the less you want that to happen. It's just self-control, really. That is what has to be developed eventually.

Hold on to that paper.

Moving on from that grim topic, or rather, back to essays. We've discussed why, but how? Well, what I find works for me is writing on paper. No matter how stupid the thought you have might seem, it will look better in ink. And the less you care about the notebook, the better. It's actually quite a common theme – the cheaper the sketchbook, the better the drawing; the worse the microphone, the more soulful is the recording. People aren't worried about messing up something that already isn't exactly top tier – that's why drafts seem so much better than the result a lot of the time. It's a creative outlet which isn't supposed to be shown, a sort of one's own space. It's raw, it's real, whatever you want to call it.

I'm not trying to paint myself as some sort of philosopher – quite the opposite, actually. I feel like this essay is very simple, and maybe that will push people to start writing, too. It's validating, even if the validation isn't external. It doesn't take much time; it is a sort of mental gymnastics, and it certainly is much better than just scrolling away on your phone. And I know I've said this in my previous texts, but in a world where you're constantly being convinced that machines can think for you better, it's important to save your humanity as a sort of silent protest.

See if you can get it on the paper.

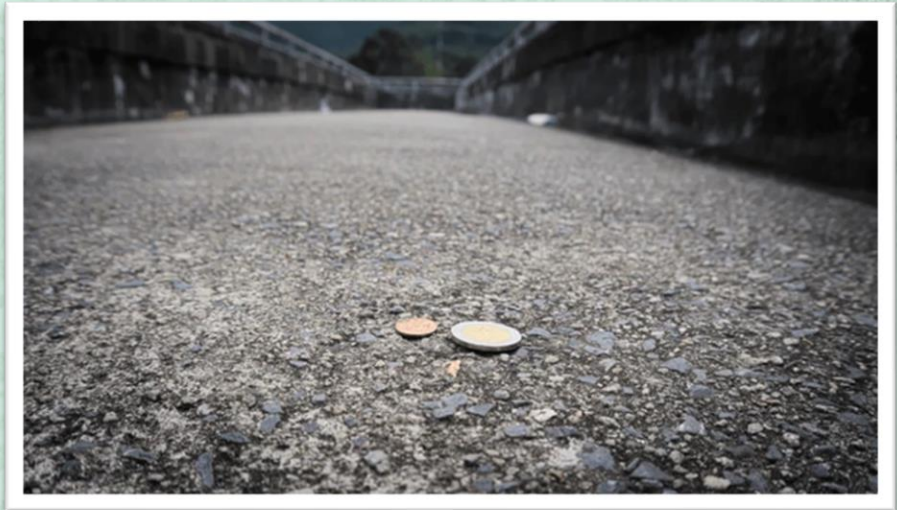
Lukjančikova Aleksandra, 4.b

The freedom of having purpose

Latterly, time had taken its well-loved coat by its hand. A coat of cardinal-coloured suede, embroidered with dainty flowers all around the sleeves. It was certainly uniquely beautiful. The coat's weariness was difficult to miss for our person's trembling hands were regularly resting deep in its pockets, finding newly formed tiny rips inside. It is inevitable that time changes things, though it wasn't an inconvenience, no one was bound to see the coat tear but its owner. One small pocket was always full of spare change, jumping and jingling in it waiting for a chance to escape. As the pocket wore and tore, the opportunity of an escape certainly grew larger. It was more a matter of *when* rather than *if*. Now and again, everybody yearns for an escape; however, few are granted the chance of one; yet, as the rips deepened and the opportunity grew, it seemed like there wasn't anything else to do.

Clink.

The coin flew from the ripped pocket, spinning down on the rugged concrete of the street for long enough to catch the attention of our person. The dusty coin's pirouettes stopped close to their boots as it was picked up by unsteady fingers and returned to the designated coat pocket.

Disappointing. Nevertheless, how

splendid that split second of freedom felt! A split second of soaring through different skies, away from your circled cage, however large and comfortable it may be; a split second of silence amid the noise that came before; a split second where even the cold, rugged concrete is preferable to staying in the shabby coat's pocket. The heel of their boots made a rhythmic click as they continued stepping forward on the ground, browning autumn leaves spread all across. The street was jammed with people, rushing, not stopping a second. Markets had set out their finest selection of produce, bright tangerines and promisingly looking crimson apples. Their boots carried on with their rhythmic clicks after sharply turning at the corner of the street; it seemed like they'd been walking for ages. Dust-like snowflakes gathered on their coat; a weary coat of cardinal-coloured suede, with the spare change still jumping around the rips, waiting for a new opportunity. Fierce and heavy, a wind overtook the street, sweeping through as if it was forcefully driving the winter away, and by the time they reached the street's end, the snow appeared to have melted.

Amidst the tears of the pockets, our person's shaky hands were once again taking shelter from the freezing weather. Shuffling through the rips they accidentally pushed the coin out, once more leading to a fall, an escape; only this time, it fell flat, undetected, in a manner that our person would never notice. Their boots carried on past it, as did the scurrying polished stilettos, worn-out sneakers, leather loafers and numerous other shoes that shoved the coin further and further from the place where it once had landed. Technically, freedom was achieved; the coin wasn't meant to stay in a place ripped and torn, in a place it had no purpose, yet here it seemed unnoticeable. "Freedom" certainly felt bland, and ironically unfree. It sat like that for a while, being shuffled between two sides of the street until night fell upon the town. The warm streetlights flicked on, shining dimly across the cracked pavement. A young man began to walk past, nonetheless a glare caught his eye, the coin was now illuminated by the light. Taking a quick glance upon the dusty coin, he reached down and picked it up with care, in addition discovering it was a rather uncommon coin to find lying on the cold concrete. He brushed the dust and grime off of it, restoring it and giving it new life, away from the torn pockets, and away from the cracked pavement; he granted it the freedom it so richly deserved – the freedom of having meaning and purpose. Because freedom isn't just leaping away, which once you deemed impossible to do. Everything and everyone has a purpose – the true freedom is finding it.

Sofija Molnar, 1.b

When life shifts

We can hardly imagine how much our whole life can be turned around in just one moment. For years you live tucked away and safe, without worries, with the feeling that everything will stay in its place.

Safe, stable, familiar.

Then comes that one night, much like the previous one, with the moon still shining and the stars still outlining the Archer. And suddenly it feels like they have swallowed you up. It's as if everything just turned around and you're thrown into a completely new environment and situation. You wonder what will happen tomorrow, yet you don't even know what happened yesterday. All you know is that it's not the same. It will never be the same. You feel anger, sadness, confusion. The place you once used to escape to is now the place you want to escape from. You miss a place that is no longer there. You are yearning for a home you don't know where it is. The person who was supposed to be your guardian is now the person they need to guard you from. Still, you laugh, you learn, you move on. Whatever storm catches us on this journey we call life, it is important to keep the rudder tight and fight against the violent waves, because you never know

what will happen tomorrow or where exactly the seas will take you, but what is almost certain is that in the end a new land awaits you.

Safe, stable, familiar.

Lena Vujačić, 1.b

БИОКРИТАЖ

Микропластика - невидљиви проблем

Када говоримо о загађењу пластиком, најчешће помислимо на кесе које висе на гранама дрвећа, флаше које плутају рекама или гомиле отпада на депонијама. Ипак, највећи део пластичног загађења заправо не можемо ни да видимо. Реч је о микропластици - ситним честицама пластике које су толико мале да често пролазе непримећено, али су данас присутне готово свуда у нашој околини.

Микропластика представља делове пластике мање од пет милиметара. Она настаје када се већи пластични предмети, попут амбалаже, кеса или боца, под утицајем сунчеве светлости, ветра, воде и времена постепено распадају. Пластика се, за разлику од природних материјала, не разграђује у потпуности, већ се само дели на све мање делове. Постоје и честице које су намерно произведене веома ситне и некада су се користиле у козметици, средствима за чишћење и индустрији. Због своје величине, микропластика лако доспева у воду, земљиште и ваздух, где може да остане веома дуго.

Ове честице у нашу околину улазе на различите начине. Сваки пут када перемо одећу направљену од синтетичких материјала, попут полиестера, ослобађају се микроскопска влакна која завршавају у канализацији и рекама. Хабање аутомобилских гума ствара ситне пластичне честице које киша испира са путева у земљиште и водотокове. Велике количине једнократне пластике које користимо свакодневно, као што су амбалажа за храну или пластичне флаше, временом се распадају и претварају у микропластику. Чак и ваздух може садржати ове честице, па их људи и животиње удишу, а да тога нису ни свесни.

Научна истраживања су показала да микропластика може да доспе и у људски организам, и то много лакше него што се раније мислило. Честице улазе у тело путем хране, воде и ваздуха који удишемо. Због своје изузетно мале величине, неке од њих могу да прођу кроз органе за варење или дисање и да даље путују кроз организам. Научници су пронашли микропластику у крви, што значи да она може да се преноси до различитих делова тела путем крвотока, слично као и друге ситне честице које циркулишу кроз наше тело.

Посебно је занимљиво то што су истраживања показала да микропластика може да се задржи у плућима, јер заједно са прашином и другим честицама улази приликом дисања. Пронађена је и у неким ткивима, што говори да тело не може лако да је разгради или уклони, јер пластика није природна супстанца. Научници истичу да ове честице могу да делују као „преносиоци“ других материја из околине, јер се за њих могу везивати различите хемикалије. То значи да микропластика није само страног тела у организму, већ може са собом доносити и друге загађујуће супстанце.

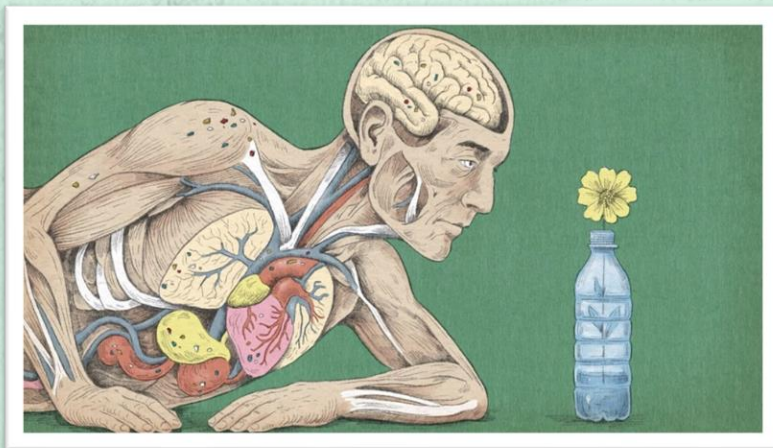
Утицај микропластике посебно је видљив у животињском свету. Морске и речне животиње често помешају ситне пластичне честице са храном. Код морских корњача, на пример, примећено је да уносе пластику мислећи да је реч о природној храни попут планктона или медуза. Када пластика доспе у њихов организам, она се не разлаже и може да утиче на њихову исхрану и здравље. На тај начин микропластика улази у ланац исхране, па оно што заврши у животињама може касније доћи и до човека.

С обзиром на све већу распрострањеност микропластике, научници широм света покушавају да пронађу решења. Истражују се начини филтрирања воде како би се задржале ситне честице пре него што доспеју у реке и мора. Развијају се нови материјали који би могли заменити пластику и који се лакше разграђују у природи. Такође, све више пажње посвећује се рециклажи и смањењу производње једнократних производа, јер је јасно да је превенција најефикаснији начин борбе против загађења.

Иако се проблем микропластике чини великим и сложеним, свако од нас може допринети његовом смањењу. Коришћењем вишекратних флаша, торби и посуда смањујемо количину пластике која завршава као отпад. Бирање одеће од природних материјала, правилно разврставање отпада и одговорно понашање према животној средини такође имају значајну улогу. Мале промене у свакодневним навикама, када их примени велики број људи, могу довести до великих резултата.

Микропластика је невидљиви проблем савременог света, али то не значи да је нерешив. Разумевањем како настаје и како утиче на природу и човека, можемо постати свеснији својих поступака и допринети очувању животне средине. Управо знање и одговорност представљају први корак ка томе да се овај проблем смањи и да будуће генерације живе у чистијем и здравијем окружењу.

Виолета Шешлија, 1.2

КЊИЖЕВНИ КУТАК

ДОК ГОД ИМА МРАКА, ИМА И СВАНУЋА

Мрак не долази изненада – спушта се полако, неприметно, упозоравајући нас, све док човек не схвати да је остао без ваздуха, да се гуши у недостатку светлости, да више не види свитање. Ипак, докле год ноћ траје, постоји обећање да ће једнога јутра поново сванути, те ће Сунце опет загрлити све својим топлим и нежним зрацима. Мисао Иве Андрића, да док год има мрака, има и сванућа, никада није говорила о смени обданице и ноћи, о изласку и заласку Сунца, она је одраз човекове вере и његове потребе да наду не испушта из својих руку, чак и када му се чини да она неповратно измииче из истих.

Историја једног народа, као и појединца, обликује се управо у тренуцима када мрак надвлада светло. У таквим временима, као сунце усред зиме, међу српским народом појавио се Свети Сава, чији су лик и дело постали свануће за све генерације.

Тешка времена, неправда, страдања, бол, губитак вере и наде, саставни су део свачијег пута, управо они нас чине људима, обичним смртницима, пред које Бог ставља нова искушења, а на нама је одлука на који ћемо се начин борити против зла, патње и незнања. Хоћемо ли се борити за наду и нови почетак? Хоће ли нас на том путу водити вера да после сваког пада долази успон? Или ћемо пак, пасивно чекати светлост и некога да нас спаси и избави из таме?

Појава Светог Саве није случајна, дошао је у време неслоге, у време када је народу била потребна светлост, љубав, када им је био потребан вођа, а не сила. Као што не долази изненада, мрак нас исто тако не може изненада ни напустити, и Свети Сава је то знао. Није га уклањао насилно, против њега се борио знањем и вером, надвладао га је истинском добротом свога срца. Показао је свим наредним генерацијама да је права победа над мраком – победа над злом у себи.

Иако може бити врло користан, мрак може бити и врло опасан и често се појави како би нам одржао лекцију, а онда када се увери да смо научили из своје грешке, тихо се повуче. У његовом присуству, разоткривају се слабости, али се и рађају вера и нада, као и потреба за истинском срећом. Често узрокује разједињеност и сукобе, те постаје испит зрелости једног народа, а што је још важније, појединца.

Светлост Светог Саве није заслепила народ, већ га је водила, као што то чини и данас, вековима након што је први пут засијала. Доказао је како свануће захтева стрпљење и спремност на промену. Својим доласком он је постао симбол унутрашње светлости народа, показао је како „док год има мрака, има и сванућа“ није само утешна мисао, већ позив на истрајност и унутрашњу снагу човека да се нада дочека. У времену мрака, Свети Сава запалио је бакљу наде, доброте и мира, која је осветлила читав народ. Ту ватру не може угасити ни пролазак времена, ни киша, ни поновно помрачење, она ће горети докле год има вере и љубави.

Милица Вучинић 3.а

(Прва награда на Светосавском литерарном конкурс)

**Свети Сава – вечита прича, никада до
краја испричана**

*Равноапостолни, од пророчанства најављен,
Свети Сава, од живота свети, просветли пред
Богом, земљу Србинову.*

Милош Филиповић

Од живота свети

Свети Сава Равноапостолни, рођен као Растко бејаше и остаде најсветији човек нашега народа. Растко је био син Стефана Немање и Ане Немањић. Њих двоје су имали неколико ћерки и два сина (Вукана и Стефана) и зажелели су још једнога сина: *који ће бити разонода нашој души, наследник наше владавине и потпора (нашој) старости.** Дуго нису могли да га добију па су усрдном молитвом Бога молили да им сина подари и беху помиловани, дошао је Растислав (по крштењу), скраћено Растко.

Ово дете ће бити знак свету говорили су људи у присуству Растка. А Растко је радо употребљавао своје способности да би се чашћу испуњавао и владању учио.

Уместо да троши своје време за сујетне разговоре, он је читао озбиљне списе са пергамената које би му отац набављао. Нарочито је читао оне о религији и историји.

Од младих дана је био мудар и трпељив. Није се лако љутио, те у неким ситуацијама пријатеље не би критиковао нити их тмурно погледао. Његов лични и пример и живот би био довољан прекор за њих. Није учествовао чак ни у краљевским гозбама и задовољствима, дружењима, смеху и пићу, већ је ишао у цркву на службе и постио. Молитва му је била од малена на помоћи. Већ као млад је био блажен.

Он је заиста био чудо од детета, рече Свети Николај Жички.

Богате поклоне које је примао од родитеља и људи би делио службеницима, учитељима и друговима и ништа није задржавао за себе. Особа која се од младости Богу уздигла, стекла је премудрост од Бога Христа ради. Безбројни дарови од рођења Растка па до

Савиног уснућа су пратили његов живот. А сви ти дарови умножени трају на свима нама вавек.

Растко је толико тежио монаштву, да је побегао од света са жељом да га нико не нађе. Пошло му је то за руком, јер је једно време (вероватно неколико дана) провео са монасима све док Срби нису дошли по њега. Пошаље Немања службенике по Саву да га врате кући, а Сава непоколебљив у свом избору насамаривши службенике опет изабра монашки живот и настави са Русима ка Светој Гори. У међувремену се помире родитељи Савини са одлуком његовом и пустише га да на планини Атос остане. Сава беше пресрећан што је потпуно у тишини и туђиновању и тако је провео доста година док није почео да се бави црквеном дипломатијом. Тада, када се посветио аутокефалности српске цркве, путовао је много више. Сава је тако, упознавањем многих православних великана, а и многих људи, побољшао српски углед у свету. *Никада пријатнији хришћанин није нас посетио, као што беше овај човек, који је заиста Божји човек* речи су народа у Александрији, након Савине посете Патријаршији.

На свечаном богослужењу испред Светог Гроба, патријарх, као да је био небом инспирисан, пророчки рече о Сави и његовом народу: *Ово су нови апостоли који су до сада од Бога били скривени. Они су практички извршиоци Јеванђеља Христовог. Они су нови мученици, носиоци Крста и страдања Господњег и, упркос томе, они Га пратише верно и ревносно. Они проливају своју крв и дају животе своје за Његову љубав.* Тако Свети патријарх Атанасије прорече славу и мучеништво Савиног народа кроз будуће векове и генерације.

А пре тих свих путовања Савиних, Симеон се такође био замонашио. Обојица у монашком животу, обојица у строгим, али благословеним духовним подвизима, имали су жељу за грађењем. Сава је саградио неколико цркава, а заједничку, највећу српску светињу Хиландар саградиле (обновили) су. Хиландар је већ постојао раније као

манастир, али када су Сава и Симеон дошли, ту су биле само древне рушевине. Са благословима манастира Ватопеда и цара византијског, Сава могаше да обнови светињу. А Сави се и деси чудо велико, пришао му је на Светој Гори неки непознат човек и дао му благословен савет:

Ти волиш старце и сироте. Учинио си врло много за туђе манастире Свете Горе, посебно за Ватопед. Послушај мој савет као једнога који ти говори у име Божје. Нађи место и подигни манастир за свој сопствени народ и назови га српским манастиром. То ће бити за многе твоје сународнике пристаниште спасења.

И Симеон чувши ово, заједно са Савом, подиже велики српски манастир на Светој Гори.

Вечита прича, никада до краја испричана

Вечита прича, никада до краја испричана, говори нам много. Вечита јесте зато што од рођења Растка, па до дана данашњег, кад се Срби молитвом са Савом повезују, та прича вечно траје. Славимо Га сваке године, читамо дела о Њему, просветљујемо се његовим животним учењем.

Та прича свакако остаје бескрајна је смо ми ти који је исповедамо. Наш живот је та светосавска прича, српска прича која нас води рају. Дакле целог живота би добро било да се угледамо на Светога Саву, а и да се потрудимо да уочимо његово благосиљање нас грешних Срба.

Стога, у овој вечитој причи, нашем животу, Свети Саво, моли Бога за нас.

* цитати су преузети из дела Светога Николаја Жичког „Живот Светог Саве“

(одломци из писменог рада који је освојио 3. место на Светосавском
литерарном конкурс)

Милош Филиповић, 1. ц

ИМПРЕСУМ

Издавач: Гимназија „Светозар Марковић“, Суботица

ISSN 3104-3062

Уредник: мр Борјана Гаврилов Болић, проф. српског језика и књижевности

Редакција: Аљоша Крмпотић, П₄

Адам Мартин Нагел, IV_ф

Јулијана Матовић, П₄

Ливиа Молнар, П₂

Марко Поповић, П₄

Амина Радаков, IV_з

Огњен Стокић, П₄

Јелена Церовац, П_ц

И сви који су допринели да текстови буду пред вама.

Главни технички уредник: Петра Савић, П₄

Помоћни уредници: Никола Ердџановић, П₄

Дуња Козлина, П₄

Фотографи: Криштоф Варњу, IV_з

Уликс Ченај, I₄

Лектори: проф. Агнеш Хајду

проф. Морена Рендулић (аутор прилога на хрватском језику)

проф. Гордана Будановић

Виолета Шешлија, I₂

Техничка подршка: www.gimnazijasubotica.edu.rs, проф. Биљана Тајков

Насловна страна: Никола Ердџановић, П₄